ΈΤΟΣ Δ'. ΈΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗι 25 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1893 ΑΡΙΘ. 2

ΗΦΥΣΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Συνεργάται εἰσὶ δεκτοὶ πάντες. Δημοσιεύονται τὰ ἐγκριν̀ομενα ἔργα, καὶ αἱ εἰκόνες συνεργατῶν καὶ καλλιτεχνημάτων. Ἀγγελίαι μετ' εἰκόνων. Συνδρομαὶ δεκταὶ εἰς χαρτονόμισμα παντὸς ἔθνους.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ—ΕΠΙΣΤΗΜΗ—ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἕκαστον φύλλον λεπτὰ 15. Πώλησις εἰς τὰ κιόσκια καὶ πρακτορεῖα. Τόμοι ἁπλ. δρ. 8, χρυσόδ. 10. Ἐξωτ. φρ. 14. Οἱ συνδρομηταὶ λαμβάνουσι μέρος δωρεὰν εἰς τὰ λαχεῖα καὶ καλλιτεχνικὰ ἔργα τῆς «Φύσεως».

ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΝΙΚΗΣ ΑΡΙΘ. 2.— ΣΥΝΔΡΟΜΗ Ἐν ΕΛΛΑΔΙ ἐτησία Δρ. 8.— ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ἐτησία Φρ. 12.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. — Τὸ πρόβλημα τοῦ θανάτου (συνέχεια) ὑπὸ Φ. Π.— Ἐρεῖπια, ὑπὸ Δίκ.— Ἡ πλάσις τῆς Εὔας, ὑπὸ Στ. Δ. Βάλδη.—Σάρα Βερνάρ ὑπὸ Ἰδιοτρόπου.— Διπλοῦν δρᾶμα. Σύγχρονον ἱστορικὸν διήγημα (μετ' εἰκόνων) ὑπὸ Ροῦ.— Ἐπὶ τῷ μνημοσύνῳ τῆς Ε. Νικολαΐδου, ὑπὸ Ι. Μπράβου.—Τὰ χείλη της ὑπὸ Kyr—kos.—Εἰς Παρθένον, ὑπὸ Α. Γιακουμίδου.—Ἀξιώματα ὑπὸ Λυγκός.—Εὐτράπελα.—Ἐπιστημονικὸν παίγνιον.—Ἀλληλογραφία τῆς «Φύσεως».— Ἀγγελία.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

(*Συνέχεια*)

Τὸ πρόβλημα τοῦ θανάτου δύναται διαφοροτρόπως νὰ μελετηθῇ Δύναται δέ τις νὰ ἐξετάσῃ αὐτὸ καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς φυσικῆς ἱστορίας καὶ μελετήσῃ ἐν τοῖς φυσικοῖς αὐτοῦ στοιχείοις, ὡς ἔπραξεν ὁ Delbeuf· καὶ οὕτω ὅμως γενῶς περιοριζόμενον τὸ ἔδαφος, εἶνε ἐν τούτοις ἀρκούντως εὐρύ, ὅπως εὕρῃ τίς θεωρίας ἀπείρου ἐνδιαφέροντος. Αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι ἀνέλυσαν πολὺ βαθύτερον τὴν φύσιν τοῦ ζητήματος ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, ὁ δὲ Weissmann, ἐν τῷ περὶ κληρονομίας ποιήματί του, ἀκολουθῶν τὸν ὑπὸ τοῦ Delbeuf διορυχθέντα αὔλακα, διέκρινεν ἐν τῇ ὑφισταμένῃ ζωῇ δύο τινά· ἕν πλαστικὸν (μορφωτικὸν) καὶ συνεχόμενον τῷ σχήματι τοῦ ζῶντος σώματος, θνῆσκον δὲ κατὰ συνέπειαν μετ' αὐτοῦ, καθ' ἣν στιγμὴν τοῦτο διαλύεται· καὶ τὸ ἕτερον βλαστητικόν, (μετεμψύχωσις), μεταβαῖνον ἀπὸ σώματος εἰς σῶμα ἐν ἑκάστῃ διαδοχῇ γένους καὶ οὕτω μεταβιβαζόμενον χωρὶς ὁλοσχερῶς ν' ἀπόλλυται, οὕτως ὥστε νὰ ὑφίσταται ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει, ἐν τῇ οἰκονομίᾳ ἑκάστης σειρᾶς τῶν ὄντων καὶ ν' ἀποτελῇ διὰ τῆς σειρᾶς ταύτης ἀθροιστικόν τι διαδοχικὸν καὶ μοναδικὸν ὄν, οὕτινος δὲν βλέπει τις καλῶς τὴν ἀρχὴν καὶ τοῦ ὁποίου δὲν καταλαμβάνει περισσότερον τὸ τέλος.

Ἐν τούτοις οὐδὲν νεώτερον μᾶς ἀποκαλύπτει καὶ τὸ ἔργον τοῦ κ. Βουρδώ, περὶ ζητήματος τοσοῦτον σοβαροῦ. Ὤφειλε δὲ νὰ μᾶς εἴπῃ τί γίνεται τὸ πρόβλημα τοῦ θανάτου ἀπέναντι τῆς ἀνωτέρω ἰδέας, ὡς καὶ τὰς φιλοσοφικὰς συνεπείας, ἃς συνεπάγεται.

Οὕτως τὰ συμπεράσματα τοῦ συγγραφέως τούτου εἰσὶ καθαρῶς ἀρνητικά. Φρονεῖ, ὅτι ὁ θάνατος ἴσως δὲν εἶναι ὡς οἱ λαοὶ φρονοῦσιν. Ἀλλὰ τότε τί εἶναι λοιπόν; Εἶναι τὸ τέρμα τοῦ βίου, δι' ἐκεῖνον ὅστις δὲν ἀποδέχεται τὴν μέλλουσαν ζωήν, εἶναι τὸ τέλος τοῦ παντός.

Ἐκ τῶν δύο θεωριῶν ἡ μία ἐπικρατεῖ, προστίθησιν ἔτι ὁ ἡμέτερος οὗτος ἐργάτης· ἡ οἱ διέποντες ἡμᾶς οὕτως νόμοι εἰσὶ καλοί, καὶ ἤθελεν εἶσθαι παραλογισμὸς νὰ ζητῇ τις νὰ μεταβληθῶσι, ἢ εἶναι κακοὶ καὶ τότε τίς δικαιοῦται νὰ ὑποθέτῃ, ὅτι ἡ δύναμις, ἥτις ἐσφάλλεν εἰς τὴν ἐγκατάστασιν αὐτῶν θὰ πράξῃ ἄλλοτε κάλλιον;— Λοιπόν, ὄχι, ἀνακράζει ἡ ἀνθρωπότης σχεδὸν ὁλόκληρος! ἀν—οὐχὶ ἅπασα,—δὲν ἀποδέχομαι τὸ δίλημμα τοῦτο, διότι ὑπάρχει τρίτον τι δυνατὸν τέρμα, ἤτοι ἐκεῖνο, συνεπείᾳ τοῦ ὁποίου, ἀφοῦ ὁ μέλλων κόσμος, δὲν εἶναι ἢ ἡ συνέπεια ἢ τὸ τέρμα τῆς ἐξελίξεως τοῦ παρόντος κόσμου, αἱ ἀνωτέρω δύο ὑποθέσεις ἐξ ἴσου παρακεκινδυνευμέναι, εἰσὶν ἐπιδεκτικαὶ μέσης τινος λύσεως: Οἱ νόμοι τοῦ ὑφισταμένου κόσμου εἰσὶ νόμοι τῆς δοκιμασίας, οἱ δὲ τοῦ μέλλοντος κόσμου, τῆς κυρώσεως. Οἱ νόμοι δὲ τῆς δοκιμασίας δὲν εἶναι οἱ αὐτοὶ καὶ οἱ τῆς κυρώσεως, ἥτις μέλλει νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ καὶ ἐν τούτοις οἱ μὲν καλοῦσι τοὺς δέ, ὡς ἡ δοκιμασία καλεῖ τὴν κύρωσιν.

Ἡ ἀντίθετος αἵρεσις, ἡ τοῦ ὑλισμοῦ, τείνει νὰ ἐπιβληθῇ ἡμῖν δι' οἰκτρᾶς λογικῆς. Ἡ παροῦσα ὕπαρξις, λέγουσιν, ἐνέχει τοὐλάχιστον τὸ προτέρημα τῆς βραχυζωΐας καὶ τότε πῶς νὰ ζητήσῃ τις ἑτέραν ἀτελεύτητον, ὁπόταν ἡ παροῦσα, ὁσονδήποτε βραχεῖα καὶ ἂν ἦναι, παρέρχεται «ἐν οἰμωγαῖς καὶ χασμήμασι»; Δέον ἐν τούτοις νὰ τηρῇ τις ποιάν τινα σειρὰν λογικῆς ἐν ταῖς θεωρίαις ταύταις. Ἀφοῦ μᾶς εἶπον, ὅτι ἡ περὶ μελλούσης ζωῆς ἰδέα προέρχεται ἐκ τῆς ἀπλήστου ἐπιθυμίας τοῦ ἀνθρώπου ἀενάως νὰ ζῇ, πῶς ἤδη σκέπτονται νὰ μᾶς κάμουν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ βίος ἤθελεν εἶσθαι ἀνυπόφορος, ἐὰν ὁ θάνατος δὲν ἔδιδεν αὐτῷ τέρμα;

Τὸ θνήσκειν, φρονοῦσι, δὲν εἶναι ἐπιβεβλημένη ἀλγηδὼν εἰς μόνον τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' εἶναι γενικός τις νόμος, εἰς ὃν τὰ πάντα ὑποβάλλονται καὶ ἀπὸ τοῦ ὁποίου εἶναι τόσον παραλογισμὸς ὅσον καὶ μάταιον, ν' ἀπαιτῇ τις τὴν ἐξαίρεσιν αὐτοῦ.—Ἄ! ναί, ἂν ὁ θάνατος ἦτο μόνον τὸ φυσικὸν καὶ κανονικὸν τῆς ὑπάρξεως τέρμα, θὰ εἶχον ἀπειράκις δίκαιον, πλὴν ἂν ἔχῃ οὕτως διὰ τὴν πλειονότητα τῶν ὄντων, δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὸν ἄνθρωπον. Ὁ θάνατός οὐδὲν εἶναι διὰ τὸν ἀναίσθητον, διὰ τὴν ἄλογον ὕλην, ἥτις δὲν ὑπόκειται ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου ἢ εἰς μετασχηματισμοὺς ἐν σχέσει πρὸς τοὺς νό-

μους τῆς ὑπάρξεώς της. Ὁ θάνατος εἶναι ἐλάχιστόν τι διὰ τὸ φυτόν, ὅπερ δὲν αἰσθάνεται τὸ δῆγμα καὶ κλίνει πρὸς τὴν γῆν κατὰ τὸ τέλος τοῦ βίου του χωρὶς νὰ αἰσθάνηται πλείονα ἀλγηδόνα ἢ ὅσην χαρὰν ἠσθάνθη ἐν τῇ γενέσει του. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον ὁ βίος ἀνυψοῦται καὶ διϋλίζεται, ὁ θάνατος προβαίνει ἐνώπιόν του μετὰ μορφῆς, ἥτις ἐπιδέχεται πλείονα φόβον ἢ φρίκην. Τὸ ζῶον φεύγει πρὸ τοῦ θανάτου χωρὶς νὰ γνωρίζῃ διατί· τὸν ἀποφεύγει ἐν τούτοις ἐφ' ὅσον ἡ ὀλίγη αὐτοῦ προοραστικότης τοῦ τὸ ἐπιτρέπει, καὶ ἐφ' ὅσον τὸ ἔνστικτόν του ἀποδέχεται αὐτόν, ἐν ᾧ ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται φρίκην, ἥτις ὑπερβαίνει πάσας τὰς ἄλλας.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

Φ. Π.

ΕΡΕΙΠΙΑ

«Ἔνθους σὲ ἀποχαιρετῶ μυρόεν τοῦ Ἰονίου βλάστημα, γενέτειρα τοῦ πρώτου τῆς Ἐλευθερίας οἰστροπλῆγος φάλτου, γῆ τὸν μεγαλόφρονα τῶν Τάφων ὑμνῳδὸν θρέψασα. Χαῖρε νῆσος ἐν ᾗ τὸ πνεῦμα νοσταλγεῖ τὴν δημιουργικὴν Αἰτίαν, ἐν ᾗ ἡ φύσις, πειστήριον τῆς αἰωνιότητος, ἀποτυποῖ τὰς καλλιτεχνικωτέρας γραμμὰς χάριτος καὶ μεγαλείου. Νῆσος, εἰς τὰ πυκνὰ φυλλώματα τῆς ὁποίας φιλαρέσκως κρυπτομένη ἡ ἀηδὼν μετ' ἰδιαζούσης γλυκύτητος τερετίζει, φυσικήν, οἰκείαν, ἁρμόζουσαν εὐρίσκουσα καλιὰν τὰ δένδρα σου, νῆσος ἐν ᾗ ἡ ἀπὸ τοῦ πελάγους φερομένη αὔρα, ψίθυρος ζωῆς, δεσμεύει ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ θωπείας ὅλως ἐξαιρετικῆς ἀπὸ τοῦ στερεώματος μετάγουσα τῶν ποιητικῶν σου τέκνων τὰς παλλούσας, τὰς μεθυστικὰς ὀνειροπολήσεις, νῆσος, ἐν ᾗ ἡ στοναχὴ τοῦ νυκτίου ᾄσματος ἐκ στηθῶν ἐρώντων ἀναθρώσκουσα ἁρμόζεται πρὸς τῆς ψαυομένης χορδῆς τῆς κιθάρας τὸν παλμόν, προκαλοῦσα τὸ δάκρυ καὶ τὸ μειδίαμα ἐν ταὐτῷ, νῆσος, ἐν ᾗ διερχεται τις στιγμὰς καθ' ἃς νομίζει ὅτι αἰσθάνεται τὴν ἀναπνοὴν τῆς Εὐτυχίας ζητούσης ἐδῶ κάτω τοῦ Παραδείσου τοὺς ἀπωτέρους μυχούς, χαῖρε! Εὐτύχει ἀθάνατος νῆσος τῆς ἐμπνεύσεως, τῆς ἁρμονίας, τοῦ ἔρωτος, τῆς μοῦσης, τοῦ ἀρώματος, τῆς εὐθυμίας, εὐτύχει νῆσος τῆς καρδίας. Ἴσως δὲν σὲ ἐπανίδω πλέον! Τὸν οὐρανόν σου καὶ τὸ χῶμα σου τὸ ἀνθόβλητον, τὰ κύματά σου τὰ ἁπαλὰ καὶ τὰς κόρας σου τὰς γλυκείας, τὰ ἄνθη σου καὶ τοὺς ποιητάς σου, τὰς κιθάρας καὶ τὰ κωδωνοστάσια σου θ' ἀναζητῶ ἐσκεῖ ἐν τῷ κλύδωνι, ὅστις μὲ ἀναμένει, τῆς ζωῆς, ὡς δύοντος ἀστέρος μαρμαρυγὴν ἐκλείπουσαν, ὡς μαρανθὲν μετὰ τὸ λυκόφως ἴον, ὡς ἐκπνεύσαντα ὕμνον ὑπὸ τοὺς ἠχηροὺς θόλους ἀπεράντου τεμένους!»

* * *

Δύο μόλις ἔτη παρῆλθον, ἀφ' ἧς, ἀναχωρῶν ἐκ τῆς περικαλλοῦς νήσου, μετὰ δωδεκαήμερον ἀναψυχήν, ἔρριπτον ἐπὶ τοῦ σημειωματαρίου μου ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ τὰς λέξεις ταύτας, οἱονεὶ πρόπλασμα, ἵνα χρησιμεύσουν ὡς τετράστιχα ἀποχαιρετιστηρίου σονέττου πρὸς τὴν νῆσον, ἣν ὁ Βισκόντης ἄνθος τῆς Ἀνατολῆς ἀπεκάλεσε καὶ ἣν ὁ Σολωμὸς ἀπαραμίλλως ἔψαλλε.

Καὶ τὰ μὲν τετράστιχα — κατὰ τὴν συνήθειάν μου — δὲν ἔγειναν. Σήμερον ὅμως, ὅτε ὁ ἐν τοῖς σπλάγχνοις τῆς νήσου ἑλλοχεύων δαίμων τῆς καταστροφῆς συνταράσσει αὐτήν, μεταβάλλων τὴν νῆσον τῆς καρδίας εἰς νῆσον ἐρειπίων, καὶ κρημνίζει πᾶν ὅ,τι ἐμάγευε τὸν παροδίτην καὶ κραδαίνει τὸ ἀσταθὲς ἔδαφος σωρεύων κόνιν, ἐξαπλῶν τὸ πένθος, ἀντιγράφω τὴν παλαιὰν ἐκείνην σελίδα, διότι τὴν Ζάκυνθον, οἵαν τὴν ἀφῆκα — οἴμοι! δὲν θὰ τὴν ἐπανίδω πλέον. Ἡ ἐρήμωσις, ἡ πεῖνα, τὸ ρῖγος, πλανῶνται ἐν ἐναγκαλισμῷ. Τὴν ἡδονικωτέραν ποίησιν διεδέχθη ἡ ἀπηνεστέρα συμφορά, τὸ ᾄσμα ὁ σπασμός. Ἐπὶ τῶν χύδην λειψάνων, ἅτινα ἠπλωσεν ἐκεῖ ὁ τιναγμός, ἐξεμηδενίσθη ἡ δύναμις τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως. Ὦ! ὁ σεισμὸς εἶνε μέγας ὅσῳ καὶ ἀπαίσιος δημοκράτης. Τὰς κορυφὰς δὲν τὰς ἀνέχεται. Ἰσοπεδώνει ὑπὸ τὴν φοβερὰν δόνησίν του ὅ,τι ἡ ἐπιμέλεια, ὁ νοῦς, ἡ ἱκανότης, ἡ πίστις θεμελιοῖ, ἀνεγείρει, στεγάζει, καλλύνει. Ράκη καὶ συντρίμματα εἶνε τὰ ἐμβλήματά του. Ὁ πλούσιος δὲν ἀναγνωρίζει πλέον πένητας, ὁ εὐτυχὴς ταλαιπώρους, ὁ ἰσχυρὸς ἀπροστατεύτους. Καὶ σήμερον ἡ νῆσος τοῦ Σολωμοῦ, ἀντὶ νὰ εὐτυχῇ, ἀντὶ νὰ ψάλλῃ, ἀντὶ νὰ σκορπίζῃ τὴν χαράν, προκαλεῖ τὸν οἶκτον, ἱκετίδα ἐκτείνουσα χεῖρα βοηθείας. Δὲν εἶνε πλέον ἀθάνατος, δὲν μυροβολεῖ, δὲν μαρμαίρει. Παριστᾷ ὄψιν δύσαντος ἀστέρος, ἴου μαρανθέντος, ὕμνου ἐκπνεύσαντος ὑπὸ τοὺς ἠχηροὺς θόλους ἀπεράντου τεμένους!..

* * *

Ἦτο νὺξ Ἰουλίου. Ὁ οὐρανὸς ἐφαίνετο ἀνταλάσσων ἐρωτικὰς λέξεις μὲ τὴν γῆν. Καὶ ἔλαμπον πλειότερον οἱ ἀστέρες—βλέμματα τοῦ οὐρανοῦ—καὶ ἐψιθύριζον ἐρρωμενέστερον τὰ κύματα—παλμοὶ τῆς γῆς. Ἡ κώπη νωχελῶς ἔπλησσε τοὺς κόλπους τῆς θαλάσσης, ἐνῷ πρὸ ἐμοῦ ἦν κεκλιμένη παρθένος, ἄνθος τὴν ψυχὴν καὶ Ναΐας τὸ σῶμα, ἐγκλείουσα τὴν ἄβυσσον τοῦ μυστηρίου εἰς τῶν ὀφθαλμῶν τὴν κόρην, τὴν μέθην τῆς ἐλπίδος εἰς τὰ ἡμιάνοικτα χείλη, τὴν φρικίασιν τοῦ πόθου εἰς τὰ ἀδούλωτα στήθη. Ὁ ἄγγελός της πλησίον μου, εὔμορφος καὶ σεμνὸς ὡς ἐκείνη, ἀδελφός μου τὸ πνεῦμα καὶ τὸ αἴσθημα, πλανᾷ τοὺς δακτύλους ἐπὶ τῆς κιθάρας, καρδίας ἄνευ στήθους, ἵνα παλμῶδες ἀντηχήσῃ τοῦ ἔρωτος τὸ παράπονον, ἀδελφούμενον μὲ τὴν δειλὴν τοῦ ᾄσματός του ἐπῳδόν. Τὰ στοιχεῖα ὕπνωττον, μὴ τολμῶντα νὰ ταράξουν τὴν ρέμβην ἐκείνην τῶν ψυχῶν, ἀσπασμὸν τῆς ὕλης πρὸς τὴν ἀθανασίαν. Νεναρκωμένος ἐκ τοῦ θεάματος; τεθαμβωμένος ἐκ τοῦ ὀνείρου, ἔστρεφον ἐνίοτε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν νῆσον, ἥτις μὲ ἐξένιζε καὶ τὴν ἐπόθουν πατρίδα μου καὶ τὴν ἔκραζον ἐνδομύχως, ἀμυδρῶς φωτιζομένην, ἀστέρα πεπτωκότα ἐπὶ σαπφειρίνου ὑγροῦκελύφους. Καὶ αἱ ὧραι παρήρχοντο ὡς στιγμαὶ καὶ ἡ αὐγὴ μᾶς κατέλαβεν ἀγρύπνους πρὸσκυνητὰς τοῦ κάλλους, τῆς παρθενίας, τοῦ ἰδεώδους. Ἐπανελήφθη τὰς ἑπομένας νύκτας ἡ ἀβρὰ γοητεία, τὸ θέλγητρον. Ἡ Ζάκυνθος ἦτο ἀκόμη νῆσος τῆς καρδίας...

Σήμερον ὅμως διέρχονται τὰς ψυχρὰς νύκτας τὰ σεισμόπληκτα θύματα ἐν ἀπογνώσει. Ἡ χαρμονὴ μετετράπη εἰς μαρασμόν, ἡ ἐλπὶς καθίσταται προμήνυμα θανάτου, τὸ μυστήριον πραγματικότης. Τὸ ἀπολαυστικὸν ἐπιφώνημα τῆς ἡδονῆς καταστρέφεται εἰς λυγμὸν ἐπώδυνον, πνιγόμενον ἐν τῷ κενῷ τοῦ στήθους. Κατέρρευσεν ἡ ποίησις διὰ νὰ ἀπομείνῃ ἡ... ἐπαιτεία! Ὅσοι ἐσκέφθητε ὅτι ὑπῆρχε ποτὲ Ζάκυνθος καὶ αἰσθάνεσθε τὴν συνείδησιν ζωπυροῦσαν τὴν καρδίαν, βοηθήσετέ την, ἵνα ἀναζήσῃ νέα ἐκ τῆς καταστροφῆς. Τὸ εὐποιεῖν εἶνε τὸ ἐκ χρυσοῦ κρηπίδωμα τῆς ἀγνοτάτης πασῶν Χριστιανικῆς θρησκείας, τὸ λευκὸν σύμβολον τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Ἀλλ' ἐγώ, ὅστις ζωηρὰν ἔτι τηρῶ τὴν ἀνάμνησιν τῶν νυκτῶν της, χαιρετῶ καὶ πάλιν τὴν νῆσον, ἀλλ' ὡς δύσαντα πλέον ἀστέρα, ὡς μαρανθὲν ἴον, ὡς ὕμνον ἐκπνεύσαντα ὑπὸ τοὺς ἠχηροὺς θόλους ἀπεράντου τεμένους.....

Δὲκ.

Η ΠΛΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΥΑΣ

Ἀφ' οὗ ἐπλάσθη ὁ Ἀδάμ, πρὶν ἢ σκεφθῇ ὁ Πλάστης
ὅτι δὲν ἤρχετο καλὰ νὰ μένῃ οὗτος μόνος,
ἠγάπα ὁ ἀπόλυτος ἐπὶ τῆς γῆς δυνάστης
νὰ κατακλίνηται συχνὰ ἐντὸς τερπνοῦ ἀνθῶνος
καὶ νὰ διάγῃ τὴν ζωὴν τὴν ἄπειρον ἀγῶνος.

—

Πολλοὶ δὲ μάλιστα σοφοί, ὧν ἀληθὴς ἡ γνώμη,
τοὐλάχιστον ὡς πρός τινας προτύπους πολιτείας,
φρονοῦσιν ὅτι τοῦ Ἀδὰμ ὑπῆρξαν κληρονόμοι
κατὰ τὸν ὕπνον τὸν συχνόν, τὸ ἔργον τῆς ἀργίας,
καὶ πάντες οἱ κατέχοντες ἀρχὰς καὶ ὑπουργίας...

—

Καὶ ὄχι μόνον ὁ Ἀδὰμ συχνάκις ἐκοιμᾶτο
ἀλλὰ καὶ ὕπνον νήδυμον,—καὶ ὄφις τις (ἐκεῖνος,
ὑφ' οὗ ἡ Εὔα ὕστερον ἡ ἄφρων ἠπατᾶτο)
εἰς τὸν Ἀδὰμ προσήρχετο καθ' ὕπνον ἀκινδύνως,
καὶ τὴν πλευράν του ἔλειχε τὴν μίαν εὐφροσύνως.

—

Καί, λείχων τὴν γυμνὴν πλευράν, ἀφῄρει ἀπ' ἐκείνης
πᾶν μόριον ἀνθρώπινον, καὶ ἀντ' ἐκείνου πάλιν
ἐνέβαλλεν εἰς τὴν πλευρὰν μετὰ δικαιοσύνης
τὰ μόρια τῶν ὄφεων— καὶ ἡδονὴν μεγάλην,
ἥτις τοῦ ὕπνου τοῦ Ἀδὰμ ἐπέτεινε τὴν ζάλην.

—

Καὶ ἐκοιμᾶτο ὁ Ἀδάμ, ὡς εἴρηται, συχνάκις,
χωρὶς τὸ πρᾶγμα ὁ πτωχὸς ποτὲ νὰ ἐννοήσῃ,
ὅτε ὁ ὄφις, ἐκτελῶν τὸ ἔργον του πολλάκις,
κατώρθωσεν ἐκ τῆς πλευρᾶς τὸ πᾶν νὰ ἐκμυζήσῃ
καὶ εἰς αὐτὴν *τῶν ὄφεων τὴν ὕλην* νὰ ἐγχύσῃ.

—

Ἀλλ', ἂν καὶ ἦτο ἀβλαβὴς τῶν ὄφεων ἡ ὕλη,
δὲν ἦτο ὅμως βέβαια καὶ ὡς ἡ ἀνθρωπίνη,—
καὶ μετ' ὀλίγον γάγγραινα κακόγυμος ἠπείλει
τὸ σῶμα ὅλον τοῦ Ἀδὰμ τὸ θεῖον νὰ μολύνῃ
καὶ τὸν προπάτορα ἡμῶν ἐδέξατο ἡ κλίνη.

—

Καλεῖ τὸν πλάστην ὁ Ἀδάμ, καὶ ὁ Θεὸς προστρέχει.
—«Τί ἔχεις, τέκνον μου Ἀδάμ;»—«Θεέ μου, τὴν πλευράν μου
πόνος δριμὺς κατέλαβε καὶ ἀγνοῶ τί ἔχει...
Ὦ πάτερ, ἀποδίωξον τὰ βάσανα μακράν μου!»
—«Ἀρκεῖ, *παιδίον*,—ἔλπιζε ἐπὶ τὴν δεξιάν μου.»

—

Καί, τείνας ἤδη ὁ Θεὸς τὴν χεῖρα τὴν ἁγίαν,
τὴν τοῦ προπάτορος πλευρὰν ἐκβάλλει ἄνευ πόνων,
καί, ἐπουλώσας τὴν πληγὴν ἀμέσως τὴν ἀθλίαν,
δημιουργεῖ ἐκ τῆς πλευρᾶς χωρὶς πολλῶν ἀγώνων
λαμπρόν τι καλλιτέχνημα—*κατὰ τὴν ὄψιν μόνον*.

—

Τότε... νεφέλη ἔκρυψε τὸν δίσκον τοῦ ἡλίου,
ἐσίγησεν ἡ ἀηδών, τὸ ῥόδον ἐμαράνθη,—
καὶ μετ' ὀλίγον ἡ φωνὴ ἠκούσθη τοῦ Κυρίου
(ἀφ' οὗ καὶ πάλιν τοῦ Ἀδὰμ ὁ ὕπνος ἐπεράνθη,
καὶ εἶδεν οὗτος *ἄνθος ζῶν* παρὰ τὰ κύκλῳ ἄνθη):

—

«Σύ, φίλτατε, ὁ ἀγαπῶν καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν
εἰς τὸν Μορφέα νὰ δωρῇς ἀβρῶς τὰ βλέφαρά σου,
λαβὲ πρὸς τιμωρίαν σου, τῶν πόνων σκληροτέραν,
λαβὲ τὴν Εὔαν παρ' ἐμοῦ, τὸ πλάσμα τῆς πλευρᾶς σου,
καὶ μάθε ἤδη ν' ἀγρυπνῇς, Ἀδάμ, μὲ τὰ σωστά σου!»

20 Σεπτεμβρίου 1882.

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Δ. ΒΑΛΒΗΣ.

ΣΑΡΑ ΒΕΡΝΑΡ

Αἱ Ἀθῆναι—μικρογραφία μεγαλουπόλεως εἰς ὅλα—ηὐτύχησαν—δὲν θ' ἀρνηθῶ τὴν λέξιν—ν' ἀκροασθῶσιν, ἢ μᾶλλον καθ' ἑκάστην νύκτα ἀκροάζονται καὶ θεῶνται ἐν συνωστισμῷ, τιμῶντι τὰ καλαισθητικὰ τοῦ κοινοῦ των ἔνστικτα, τὴν Σάραν Βερνάρ, τὴν καλλιτέχνιδα σύζυγον τοῦ ἡμετέρου Δαμαλᾶ—δεσμὸς μετὰ τῆς Ἑλλάδος ραγεὶς ἐκ σταγόνων μορφίνης—τῆς δραματικῆς ἠθοποιοῦ ἧς ἡ φήμη ἐπλήρωσεν— ἀλλὰ καὶ ἐπληρώθη πολὺ ἀκριβὰ ἕως τώρα διὰ χρυσοῦ τοῖς μετρητοῖς—ὅλον τὸν κόσμον τὸν ἔχοντα καὶ μὴ ἀξιώσεις πολιτισμοῦ, ἀπὸ τοῦ πλέον ἀποκέντρου τῆς Ἀφρικῆς πολίσματος μέχρι τῶν καλλιτεχνικῶν κέντρων τῆς Γαλλικῆς πρωτευούσης. Ἂν ὄχι ἄλλο, καθῆκον τοὐλάχιστον στοιχειώδους δημοσιογραφικῆς ἐνημερότητος μᾶς ὤθει ν' ἀναγράψωμεν καὶ ἡμεῖς μὲ γράμματα ἐπιδεικτικά, θεμελιοῦντες ἐπ' αὐτοῦ ὀλίγας λέξεις, — πετράδια ἐκτιμήσεως — τὸ δυσύλλαβον ὄνομα, τὸ προξενῆσαν τόσας ἐκτροπους συγκινήσεις εἰς τὸ ἀκόρεστον καὶ ἀδηφάγον κοινόν, τό ἐν ἀξῆσαν τόσους ἀδημονίας παλμοὺς τῶν ἑτεροφώτων φιλοπεριέργων ἀναγνωστῶν τῶν νέων τῆς ἡμέρας, τὸ ἀγαπηθὲν μετὰ τόσης μανίας ὑπὸ τῶν ριγούντων θιασωτῶν τῆς Γαλλικῆς χάριτος, τὸ ἐμπνεῦσαν τόσους θαυμασμοὺς ἐκκεντρικούς, θαμβωτικούς, ἀκράτους, ἠλεκτρικούς, τὸ συγκλονῆσαν ἐκ θεμελίων τοὺς εὐαισθήτους, τὸ ἀποσπᾶσαν δάκρυα,—ἀφώνους κραυγάς—καὶ λυγμούς:—ἔναρθρα δάκρυα—, τὸ στεφανωθὲν προφρόνως ὑπὸ τόσων δροσερῶν ἀνθέων καὶ στεφάνων θαλλόντων, τὸ ὄνομα ὅπερ περιλαμβάνει τῆς γλυκύτητος τὸ μέθυ καὶ τοῦ πάθους τὴν σφοδρότητα καὶ τοῦ λυρισμοῦ τὴν πτῆσιν, τὸ ἀνατμηθὲν ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν της Γάλλων κριτικῶν, τῶν λεπτοτέρων τῆς συγχρόνου κριτικῆς πνευμάτων. Βλέπετε ὅτι δὲν παρελείψαμεν τίποτε· εἰς φάλαγγα πυκνὴν εἴμεθα πρόθυμοι νὰ παρατάξωμεν καὶ ἄλλους ὕμνους. Καὶ ἀναγράφομεν τὸ ὄνομα αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐρωτεύονται τὰ τρία τέταρτα τῶν ἀγνοούντων τὴν Σάραν, οὐχὶ ἵνα κρίνωμεν τὴν τέχνην αὐτῆς—θὰ ἦτο σφάλμα δι' ὃ θὰ μετενόει τις ἴσως μόλις ἔθετε τὴν ὑπογραφὴν—ἀλλ' ἵνα πληροῦντες τῆς μεταξὺ δημοσιογραφίας καὶ κοινοῦ συναλλαγῆς ὅρον ἀπαραίτητον, ἐκφράσωμεν γνώμην, ἐντύπωσιν — ἂν θέλετε — ἀδιαφοροῦντες ἐντελῶς ἐὰν θ' ἀπηχήσῃ αὕτη εὐήχως ἐν τῇ στήλῃ ταύτῃ καὶ μόνῃ, ἐὰν τὴν συμμερίζεται ὁ γράψας καὶ μόνον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ εἴμεθα εὐτυχέστεροι.

Περὶ τοῦ βίου της οὐδὲ λέξιν θὰ εἴπωμεν. Ἐγράφησαν — ἢ μᾶλλον ἀντεγράφησαν — τόσα πολλὰ περὶ τῆς ἐξόχου καλλιτέχνιδος, ὥστε ἄκαιρος παλιλλογία θὰ ἦτο ἡ ἀναμάσησις τῆς Ὀδυσσείας τοῦ νευρώδους ἄλλως καὶ πλάνητος βίου της. Καὶ ὡς γυνή, καὶ ὡς Γαλλὶς καὶ ὡς καλλιτέχνις ἡ Σάρα εἶναι εἰς τὸν κῦβον ἰδιότροπος. Πᾶσα ἰδιοφυΐα διατελεῖ πάντοτε εἰς ἀνωμάλους μὲ τὴν κανονικότητα καὶ τὴν μεμετρημένην σκέψιν σχέσεις· ὅ,τι διὰ τοὺς 999 εἶναι σῶφρον καὶ ἐπιβαλλόμενον, δι' ἕνα καλλιτέχνην εἶναι ἀπότριπτον, ἀνούσιον, γελοῖον. Τὸ πνεῦμα του θέλει νεωτερισμούς, τὰ νεῦρά του τείνουν εἰς τὴν τρομώδη ἔξαψιν. Ἀποτέλεσμα ἐξάψεως εἶναι ὁ βίος του, ἡ δρᾶσις των, ἡ δόξα των. Ν' ἀναφέρωμεν καὶ ἡμεῖς ὅτι ἐξήπλωνεν ἡ παρεπίδημος καλλιτέχνις τὸ σῶμά της, τὸ ὡραῖον καὶ κομψὸν καὶ πλαστικὸν ὑπὸ τὸ ἔνδυμα, ἐπὶ φερέτρου πολυτελοῦς, ὅτι ἐνυμφεύθη δὶς χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὸν ὁρισμὸν τοῦ γάμου ὑπολαμβάνουσα αὐτὸν ἁπλοῦν ἔρωτα καὶ ὁρμήν, καὶ ὅτι εἶναι ἱκανὴ ἐξ ἁπλῆς φαντασιοπληξίας ν' ἀφήσῃ ἄναυδον οἱονδήποτε θεατρώνην ἀναχωροῦσα ἐκ τῆς πόλεως μίλια μακράν, ἀλλὰ πληρώνουσα τὴν ἑπομένην ὡς ἀποζημίωσιν τριακοσίας χιλιάδας δραχμῶν, εἶναί τι περιττὸν ἴσως καὶ ἀπίστευτον.

* * *

Ὅ,τι ἐνδιαφέρει ἡμᾶς, εἰλικρινεῖς πάντοτε, μὴ παρασυρομένους ἐκ τῶν θορυβωδῶν κροτάλων κούφου δημοσιογραφικῆς ρεκλάμας, ἐκ θαυμασμῶν ἀγοραίων καὶ τῶν κρίσεων ἐκείνων, αἵτινες χαίνουν ὡς Μενιδιᾶται χωρικοί, ἀλλ' οὔτε ἐπιτηδευόντες τὸν αὐστηρὸν κριτικόν, ἐν χώρᾳ ἐν ᾗ ἡ τεχνοκρισία δὲν ἔχει ὕπαρξιν, εἶναι, ἂν εἶνε τῆς φήμης της ἀξία. Ἐντυπώσεις ἁπλᾶς γράφομεν ἐν ταχύτητι, ταπεινάς, ἰδιοτρόπους ἔστω· ἀρκεῖ ἡμῖν ὅτι ἔχομεν τὸ θάρρος τῆς γνώμης μας. De gustibus non disputandum.

Τετράκις ἐνεφανίσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ ἐν ὅλῳ ὑπὸ δύο κυρίως μορφὰς ἐξεδηλώθη ἡ τέχνη αὐτῆς καὶ ἡ καθόλου ἠθοποιία· ὑπὸ τοὺς τύπους τῆς χαριτωμένης ἐρωτοτρόπου καὶ τῆς μαινομένης καὶ πασχούσης γυναικός! Τοῦ μειδιάματος καὶ τῶν νεύρων. Δύο πόλοι ἐξωτερικεύσεως ἀντιθέτου· ἐν τούτοις πλέον ἄμεμπτος ὑπῆρξεν ἡ ἐπέραστος καὶ ἀμάχητος γλυκύτης τῆς ἐρωμένης. Δὲν θὰ ἀρνηθῶμεν τὸ ὄνομα τοῦ ἐξόχου ἐν τῇ ὑποδύσει ἀμφοτέρων τῶν χαρακτήρων τούτων. Ἡ πολυετὴς ἐπίμονος καὶ ἄνετος μελέτη ἡ εἰδική καὶ ἐκ τοῦ φυσικοῦ σπουδὴ εἰς τὰ νοσοκομεῖα καὶ φρενοκομεῖα, ἡ ἐπιμελημένη

παίδευσις καὶ ἀναστροφὴ μετ' αὐθεντιῶν, ἡ διδαχὴ ἐν τῇ Conservatoir ,ἡ πεφωτισμένη κριτική, ἡ πρόθυμος καὶ ἀνεπιφύλακτος ὑποστήριξις,εἰσὶν ἀρκετὰ σπουδαῖοι παράγοντες διὰ νὰ παγιωθῇ μία ἰδιοφυΐα· ἡ Σάρα ἀνεδείχθη πράγματι ἐν μέσῳ τῶν πυκνῶν θυμιαμάτων ὑπέροχος τοῦ καλοῦ ἀντιπρόσωπος ἀπὸ σκηνῆς. Καὶ ἐλατρεύθη περιπαθῶς καὶ ἐστεφανώθη. Τὸ πανδαιμόνιον τῆς πόλεως ἐν ᾗ ἀνεπτύχθη ἡ νεαρὰ κόρη καὶ διῆλθε τὰ πρῶτα τοῦ βίου της ἔτη,ἐν ᾗ πόλει ἑκάστη ἡμέρα καὶ ὥρα καὶ στιγμὴ ἀκόμη παρέχει καθοδηγίαν καὶ ὑποδείγματα χαρακτήρων καὶ βίου διὰ μίαν ἠθοποιὸν καὶ ἐμπνευσιν καὶ παρατήρησιν πρὸς ἀπομίμησιν, ὑπεβοήθουν τὴν πρόοδόν της. Δὲν ἔζησε βεβαίως εἰς τὸ ἀσφυκτικόν, εἰς τὸ πνιγηρὸν περιβάλλον τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ἐξ ὧν θαῦμα εἶναι πῶς αὐτομαθῆς προέκυψεν ἡ ἐκπλήττουσα ἡμᾶς κ. Παρασκευοπούλου, ἡ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ βίου της ἔρημος, καλλιτεχνικοῦ ὅμως πυρὸς ἀναμφισβητήτου κάτοχος. Τριάκοντα ἔτη ἡ Βερνὰρ ἀγωνίζεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς, διάστημα καθ' ὃ πολλαὶ ἱκανότητες δύνανται ν' ἀναδειχθοῦν. Τριάκοντα ἐτῶν συνεχῆς δρᾶσις, εἶναι κεφάλαιον, ἐξ οὗ προσεδόκα τις παρ' αὐτῆς πλειοτέρας προόδους, ἐξοχωτέρας ἀπολαύσεις. Ἐκπροσωπεῖ σήμερον ἡ κ. Βερνὰρ — εἶναι πανθομολογούμενον— τὴν ἐξοχότητα ἐν τῇ τέχνῃ μετὰ τὴν Ραχήλ, τὸ ἀπαράμιλλον μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς χαλαρότητος ἐν τῇ φυσικότητι, τὸ ἔκκεντρον καὶ φωτοτυπικὸν ἐνίοτε ἐν τῇ δραματικῇ παραστάσει καὶ ὑποκρίσει.Κατέχει τὴν ἐγγὺς τῇ κορυφῇ κλεισώρειαν,πρὸς ἣν δικαίως οἱ πολλοὶ μετὰ δέους προσβλέπουσι. Ἀλλ'ὅ,τι μία σκηνικὴ μεγαλοφυΐα ἐπεβάλλετο νὰ ἐκδηλοῖ, ὅ,τι ἀνέμενέ τις, τὸ ἰδεῶδες καὶ αἰθέριον καὶ ἀνέκφραστον, ὅ,τι ἐφαντάζετο τις ἀναπλάττων τὴν ἄκραν ἐν παντὶ τελειότητα, ἡ μαγεία ἣν προσεδόκα τις καὶ τὸ θάμβος, ὅ,τι ἐδικαιοῦτο μία ὁλόκληρος Γαλλία, μία σκηπτοῦχος τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης ἐν αἰῶνι ἐγκλείσαντι τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐν πολλοῖς τελειότητος νὰ ἔχῃ, δὲν κέκτηται σήμερον. Ἡ Σάρα—τὸ λέγομεν ἀπροκαλύπτως—δὲν ἀνταποκρίνεται νῦν εἰς τὰ ὄνειρα, ἅτινα ἐδημιούργει τὸ ὄνομά της καὶ μόνον. Δὲν πληροῖ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ αἰῶνος, τὸ ψυχορράγημα τοῦ ὁποίου ἐσημείωσαν τόσα γιγαντιαῖα ἅλματα προόδου. Δὲν εἶνε ἡ ἀποθέωσις τῆς τέχνης, οὐδ' ὁ ἐντελὴς θρίαμβος. Ἀλλοίμονον ἐὰν ἐξωφλεῖτο τὸ μέλλον διὰ τοιούτου ἐνεστῶτος, ἀλλοίμονον ἐὰν ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Βερνὰρ ἔχει εἰπῇ τὸν τελευταῖον αὐτῆς λόγον ἡ τέχνη. Σήμερον δὲν ἀπαιτεῖται ἁπλῶς ἐξοχότης· ἀλλὰ δαιμόνιον, παγκόσμιος ἐπιβλοή, τί τὸ ἀσύληπτον ἐνέχουσα. Ἡ Βερνὰρ εἶνε σήμερον ἐπὶ τῆς σκηνῆς Γαλλίς· ὁ βίος, τὰ ἤθη, ὁ χαρακτὴρ Γαλλίδος. Πᾶσα Γαλλὶς ἔχει τὰ πλειότερα χαρίσματα τῆς Βερνάρ.Πολλαὶ κινήσεις της, ἡ ἀπαγγελία αὐτὴ δύνανται νὰ γίνουν ἀντικείμενον μιμήσεως. Ἀπητοῦμεν παρ' αὐτῆς πλείονα δημιουργικὴν φαντασίαν.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ΔΙΠΛΟΥΝ ΔΡΑΜΑ

ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

(*Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον*).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Ἐκ τοῦ ἔρωτος γεννᾶται τὸ πάθος, ἡ φαντασία, τὸ πεπρωμένον.

Ὁ Μιμῖκος ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον του ἐν ἑαυτῷ φέρων τὸν *Ἔρωτα*. Ἡ δὲ Μαίρη ὡσαύτως μετέβη εἰς τὸ δωμάτιόν της, εἰς τὰ στήθη της ὁμοίως ἔχουσα ὄγκον τινὰ δυσβάστακτον, δοσφόρητον, ὀγκούμενον. Καὶ τοῦ μὲν ἑνὸς ἐθολοῦτο ἡ διάνοια καὶ ἐσκοτίζετο ἡ κεφαλή, τοῦ δ' ἑτέρου ἐθερμαίνοντο τὰ στήθη καὶ ἐπληροῦντο κοχλάζοντος ἀτμοῦ.

Ἔρως! εἶναι δρᾶμα μὲ ἐπίλογον φρικώδη!

Ἔρως! εἶναι δύναμις ἀόρατος, καὶ ἀδρανής λανθάνουσα καὶ παγετώδης οὐσία, ἥτις κεντουμένη καὶ θερμαινομένη, γίνεται ὁρατή, αἰσθητική, δραστική· καὶ εἶτα μετακινουμένη, δὲν σταματᾷ πλέον, λειτουργεῖ, συμπλέκεται, συνουσιάζεται καὶ γεννᾷ τὸ πάθος, τὴν φαντασίαν, τὸ πεπρωμένον. Πάθος δέ, φαντασία καὶ πεπρωμένον, ἔχουσι δύο φάσεις, δύο στοιχεῖα, δύο ρεύματα, ἅτινα καλοῦνται τύχαι, *εὐοίωνος καὶ δυσοίωνος*. Τί ἄρα ἐτέχθη ἐκ τοῦ ἔρωτος τῶν δύο ἐκείνων καρδιῶν ; ὁποῖον πεπρωμένον ; Ἂν θελήσωμεν νὰ ἐρωτήσωμεν τὴν Πυθίαν, θὰ μᾶς εἴπῃ : *Ἂν τὴν πρωΐαν νέφος ἐπισκιάσῃ τὸν οὐρανόν, ἀναμείνατε καταιγίδα, ἂν δὲ τὸ δείλη εὐδίαν*. Οἰμοι! καὶ δὲν ἔχομεν μέχρι τοῦδε δύο ἀνθ' ἑνός ; Τὸ ἀπολεσθὲν ἴον, καὶ τὴν ἀπρόοπτον διακοπὴν τοῦ ὅρκου τοῦ Μιμίκου ;

Ἀναμείνωμεν λοιπὸν τὴν θύελλαν. Ἀλλὰ τὴν ἐπικειμένην θύελλαν, τὴν ὑπὸ τοῦ πάθους καὶ τοῦ ἔρωτος τῶν θνητῶν ἐπερχομένην, ἣν δυστυχῶς δὲν βλέπουσιν οἱ ἐρῶντες, διότι ὁ νοῦς βράζει ἤδη καὶ τὰ στήθη κοχλάζουσιν. Ὁ χρόνος δὲ παρέρχεται, καὶ ἐντεῦθεν κατὰ φυσικὴν συνέπειαν τὰ ἀνάπδραστα ἀτυχήματα, ἡ ἐξέλιξις τῶν φυσικῶν νόμων.

Καὶ οὕτως ἡ Μαίρη καὶ ὁ Μιμῖκος ὅλως ἀμέριμνοι ἐβάδιζον ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ, ἐφ' οὗ ἕκαστον πρὸς τὰ ἔμπρὸς βῆμα, συνέτεμνε τοῦ βίου των τὸ νῆμα.

Καὶ ἐν τούτοις ἐνόμιζον ἀλλήλους εὐτυχεῖς!—Καὶ διατί ὄχι ; Μήπως ὁ ἔρως, ἡ χαρά, ἡ εὐόδωσις τοῦ ποθουμένου, ἡ ἀπόλαυσις τῆς ἐπιθυμίας, δὲν εἶναι εὐτυχία τοῦ κόσμου τούτου ;

Ὄχι! μυριάκις ὄχι. Διὰ τὸν ἄπειρον, τὸν ἀσθενῆ, τὸν ἐμπαθῆ, εἶναι πρόσκαιρος ἀπατηλὴ χαρά,καλυπτομένη ὑπὸ πυκνοῦ πέπλου,οὑτινος πίπτοντος μετὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ δράματος, ἀργὰ δέ, πολὺ ἀργὰ ἀντιλαμβάνεται τις τῆς ἀπάτης καὶ καταλαμβανόμενος ὑπὸ τῆς φρίκης κρύπτει τὸ πρόσωπον ὑπὸ τὸ σκότος· διὰ τὸν πεπειραμένον ὅμως, ψύχραιμον καὶ φυσιοδίφην, ἔρως καὶ χαρὰ εἰσὶ δύο στοιχεῖα, ἅτινα ἀπαρτίζουσι τὴν ἰσορροπίαν τῆς καρδίας, συναποτελοῦντα μετὰ τῆς λύπης καὶ δυστυχίας τὴν ψυχικὴν γαλήνην, ἠρεμίαν καὶ ἡσυχίαν· ὁπόταν δὲ τὰ πρῶτα ἀπολέσωσι τὴν ἁρμονίαν των καὶ ἀνέλθωσιν εἰς τὴν κεφαλήν, ἡ καρδία κατακυριεύεται ὑπὸ τῶν δύο τελευταίων καὶ ἀπόλλυται, καὶ ὁ μὲν ἔρως καὶ ἡ χαρὰ ἵπτανται εἰς κόσμους φαντασιώδεις, ἐξωτερικοὺς καὶ ἀγνώστους, ἡ δὲ καρδία ἐγκαταλειπομένη μόνη, τήκεται καὶ καταφθείρεται. Ἐνθυμεῖσθε περιστάσεις τινὰς τοῦ βίου τούτου, καθ' ἃς, ἐνῷ βρέφος τι πλῆρες ζωῆς καὶ χάριτος μειδᾷ ἐν τῷ ἀγρῷ, νὰ ἐπέρχηται ἀμείλικτος ὁ λύκος καὶ νὰ τὸ κατασπαράσῃ ; ἢ ἐνῷ παιδίον τι ἀμέριμνον καὶ εὐτυχισμένον παίζῃ μετὰ συνομηλίκων νὰ διέρχηται αἰφνιδίως βαρύγδουπος ἵππος ἢ ἀπὸ ρυτῆρος ἐλαυνομένη ἅμαξα καὶ νὰ τὸ καταμελίζῃ ; ἢ ἐνῷ κόρη τις χαριτωμένη δεκαέξ Μαΐους

ἐπὶ τοῦ μετώπου φέρουσα, κατέρχηται χαρίεσσα καὶ γελόεσσα τὴν κλίμακα τῆς οἰκίας της, ὅπως μεταβῇ εἰς διασκέδασιν, νὰ πίπτῃ αἰφνιδίως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της κέραμος ἢ λίθος καὶ νὰ τὴν ἀφίνῃ ἄπνουν ; ἢ ἐνῷ σφριγώδης νέος· ὡραῖος καὶ κάλλιστα μεμορφωμένος, ἔμπλεως ἐλπίδων, μέλλοντος καὶ δόξης μετὰ σπουδῆς μεταβαίνει εἰς τὸ θέατρον νὰ τὸν πλήττῃ πεπρωμένως ἄλλοθεν διευθυνομένη μιαιφόνος σφαῖρα καὶ νὰ τῷ ἀφαιρῇ τὴν ζωήν ;

Αἴ, τοῦτο εἶναι τὸ πεπρωμένον! τοῦτο εἶναι τὸ ἐκχείλισμα τῆς εὐτυχίας, τοῦτο εἶναι τὸ ὑπὸ τῶν φυσικῶν μόνον ἐνοούμενον, *διατάραξις τῆς ψυχικῆς γαλήνης*, καταστροφὴ τῆς ἰσορροπίας τῆς καρδίας, καθ' ἣν ὁ ἔρως καὶ ἡ χαρὰ γεννῶσι τὸ πάθος, τὴν φαντασίαν, τὸ μοιραῖον !

Ὁ Μιμῖκος ὅθεν καὶ ἡ Μαίρη ἔβαινον κατὰ κρημνῶν. Ὁ Μιμῖκος ἐν τούτοις καὶ ἡ Μαίρη ἐνόμιζον ἀλλήλους εὐδαίμονας, εὐτυχεῖς, καὶ ἱπταμένους εἰς κόσμους αἰθερίους καὶ μαγικούς !

— Ἆ ! θὰ τῆς γράψω, διελογίσθη ὁ Μιμῖκος, εἰσερχόμενος εἰς τὸ δωμάτιόν του, θὰ τῆς ἐκφράσω τὸν ἔρωτά μου, θὰ τῆς μεταδώσω τὴν χαράν μου, τὴν εὐτυχίαν μου, τὴν εὐδαιμονίαν μου !

— Τὸν ἀγαπῶ ! διελογίζετο καὶ ἡ Μαίρη, εἰσερχομένη εἰς τὸ δωμάτιόν της καὶ τοποθετοῦσα τὸν πῖλόν της ἐπὶ τῆς κλίνης της. Ὦ ! τὸν ἀγαπῶ ! καὶ θὰ τῷ τὸ γράψω ἀμέσως.

Καὶ ὡς ἐκ συμπτώσεως ἀμφότεροι ἔγραψαν κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν ὥραν, τὰς πρώτας των πρὸς ἀλλήλους αἰσθηματικὰς ἐπιστολάς, ἐλαφρύνοντες οὕτω τὸ ἄχθος, ὅπερ ηὐξάνετο εἰς τὰ στήθη των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Πρῶται ἐπιστολαὶ Μιμίκου καὶ Μαίρης.

Τὴν ἐπαύριον ὁ Μιμῖκος περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν σοβαρὸς καὶ σκεπτικὸς ἐβάδιζε κατὰ μῆκος τῶν κιγκλίδων τοῦ βασιλικοῦ κήπου, τὰ βλέμματα κάπως ἀνησύχως φέρων δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν αὐτοῦ.

«Οὐδεὶς μὲ παρατηρεῖ» διελογίσθη, καὶ ἐξήγαγε φάκελλον ἐκ τοῦ θυλακίου του, ὃν ἐπιτηδείως ἔθεσεν ὑπὸ τὰς κιγκλίδας τοῦ κήπου.

Ταὐτοχρόνως ἡ Μαίρη, ἐν τῷ κήπῳ εὑρισκομένη καὶ μακρόθεν βλέπουσα τοῦτο, ἐξήγαγε καὶ αὕτη ἕτερον φάκελλον ἐκ τοῦ θυλακίου της, ὃν ἀφοῦ ἔδειξε τῷ Μιμίκῳ, πρὸχωρήσασα ἐπιτηδείως καὶ λαβοῦσα τὸν φάκελλον ἐκείνου, ἔθηκεν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, καὶ μειδιάσασα ἐπιχαρίτως ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κήπου.

«Ἆ ! καὶ αὐτὴ μοὶ ἔγραψε, διελογίσθη τότε ὁ Μιμῖκος, τί εὐτυχία !» καὶ προχωρήσας ἔλαβε τὸν φάκελλον· ἀπομακρυνθεὶς δ' ἀμέσως ἐκεῖθεν μετέβη μακράν, ὅσον ἡδυνήθη μακρότερον τῶν ἀνθρωπίνων βλεμμάτων,ἵνα ἐν ἀπολύτῳ ἡσυχίᾳ ἀναγνώσῃ τὴν ἐπιστολήν, καὶ ἐν μακαρίᾳ γαλήνῃ καὶ ἀπομονώσει ἀπολαύσῃ τὰς γλυκείας συνεπείας τῶν ἐρωτύλων ἐκείνων γραμμῶν.

Μετ' ὀλίγων λεπτῶν ὁδοιπορίαν διῆλθεν ἔξωθεν τοῦ νεκροταφείου, καὶ προβὰς ὀλίγον ἀπωτέρω, ἐκάθησεν ἐπί τινος μικροῦ βράχου, ἐπὶ θέσεως ἀδιαβάτου κειμένου, ἤνοιξε μετὰ προσοχῆς τὴν μυροβολοῦσαν ἐπιστολὴν καὶ ἀπροσδοκήτως εἶδεν ὅτι ἦτο γεγραμμένη γερμανιστί !

— Ἆ! καὶ δὲν τὸ ἐφαντάσθην εἶπεν, ὅτι θὰ ἦτο οὕτω γεγραμμένη, ἀφοῦ τὴν ἑλληνικὴν δὲν γνωρίζει. . . Ἔχει δίκαιον.

Καὶ μετὰ μικρὰν σκέψιν ἐγερθεὶς, ἀμέσως μετέβη εἰς τὸ δωμάτιόν του, ὅπου διὰ τοῦ λεξικοῦ του μετέφρασε ταύτην, ὡς ἑξῆς.

«Ἀγαπητέ μου Μιχαήλ.

Σ' ἀγαπῶ ! ὦ, ναί σ' ἀγαπῶ, καὶ τοῦτο αἰσθάνομαι πολὺ καὶ ἀπροκαλύπτως σοὶ τὸ ὁμολογῶ. Ἀφ' ὅτου ἐπάτησα τὸν πόδα μου εἰς τὸ ἑλληνικὸν τοῦτο ἔδαφος, οἱ ὀφθαλμοί μου εἶδον τὸν μαγευτικὸν ὁρίζοντά του, καὶ ὁ νοῦς μου ἠτένισε τὰ ἄψυχα ἐρείπια τῆς ἀθανασίας καὶ εἶτα δίκην ἀνακουφίσεως ἔλαβον ἄνθος ἐκ τῆς γῆς σας, ἵνα ἡ φαντασία μου εἰσδύσῃ εἰς τὰ μυστήρια τοῦ ἐκτάκτου καὶ ἀκαλύπτου τούτου τόπου, ἠσθάνθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου, ὅτι μοὶ ὑπελείπετο καὶ ἕτερόν τι. μία ψυχή, εἷς ἀστήρ, εἷς ὁδηγός, ἔμψυχόν τι, ὑπερφυσικὸν τέλος ὃν ἐκ τοῦ αὐτοῦ τούτου τόπου, ὅπερ νὰ συμπληρώσῃ τὴν εὐτυχίαν, ἥτις ὑπελείπετο πρὸς κορεσμὸν τοῦ ἐν ἐμοὶ γεννωμένου πάθους. . . . Τὸ ὃν δὲ τοῦτο, ἤδη,χωρὶς νὰ τὸ ἀναζητήσω,χωρὶς νὰ τὸ περιμένω,ἀπροσδοκήτως μοὶ ἐστάλη ἐξ οὐρανοῦ, καὶ εἶσαι σύ,Μιχαήλ! Ναί,σὺ εἶσαι, καὶ σὲ ἀγαπῶ ὑπερβολικῶς καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς μου, χωρὶς νὰ αἰσθάνωμαι μεταμέλειαν . . , ὅπως ἀγαπῶ τὸν Παρθενῶνά σας. τὸν οὐρανόν σας, καὶ τὰ ἄνθη σας !. . . Σ' ἀγαπῶ Μιχαήλ ! καὶ εὑρίσκω μεγίστην ἀνακούφισιν εἰς τοῦτο, διότι πρὶν ἢ ἡ καρδία μου λάβῃ τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν ὑπέφερα πολύ, ὦ πολύ, καὶ σοὶ τὸ ὁρκίζομαι. Ἔκαμα δὲ τὴν ἀπόφασιν ταύτην μετὰ μακρὰν ἀγωνίαν καὶ ψυχικὴν ταραχήν, πρὸ τοῦ χαίνοντος τάφου. Ἐστάθησα τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον. Ἐπρόκειτο δὲ νὰ ῥιφθῶ ἀπό τινος βράχου εἰς τὴν θάλασσαν, ἵνα ἀποφύγω τὴν μετὰ σοῦ γνωριμίαν μου καὶ τὰς ἤδη καλπαζούσας σχέσεις μας, διότι ἐγνώριζον καλῶς τί συνεπείας θὰ εἶχε τοῦτο καὶ ἐν τούτοις ἔζησα καὶ ἐπροτίμησα νὰ σὲ ἀγαπήσω. . . . Ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ, σὲ ἐξορκίζω εἰς τὸ ἱερώτερον πρᾶγμα, ὅπερ σὲ συνδέει πρὸς τὸν κόσμον· μὴ νομίσῃς, ὅτι σ' ἀγαπῶ διὰ νὰ σ' ἀπολαύσω, διὰ νὰ ζήσωμεν ὁμοῦ ἐν τῇ κοινωνίᾳ αὐτῇ, εἰς τὸν κόσμον, αὐτόν ! Ἆ! ὄχι ! σ' ἀγαπῶ διὰ ν' ἀνακουφίσω τὴν ὀρφανίαν μου, τὴν ψυχήν μου, τὴν συνείδησίν μου — διότι ὅστις δὲν ἐρᾷ εἰς τὸν κόσμον αὐτόν δὲν ἔχει καρδίαν—καὶ νὰ σὲ ἀπολαύσω εἰς ἄλλον κόσμον, ὄχι ἐδῶ, διότι δὲν μ' εὐχαριστεῖ τοῦτο, δὲν εἶνε διαρκὴς ὁ κοσμος οὗτος... γνωρίζεις καλῶς,Μιχαήλ, πόσον βραχὺς εἶναι ὁ βίος μας. Ἄλλως τε, πάντες οἱ φιλόσοφοι καὶ ποιηταί, ὡς ἐκ συμφώνου ἀποδέχονται τοῦτο, ὅτι ἡ ἐν τῷ κόσμῳ ὕπαρξις εἶναι ἁπλῆ δοκιμασία,προπαρασκευὴ μελλούσης ζωῆς!... λοιπόν,Μιχαήλ! ἀποδέχεσαι τὰς ἰδέας μου;.. ὦ! δὲν ἀμφιβάλλω, διότι ἄλλως δὲν θὰ σὲ ἠγάπων. Προπαρασκευάσωμεν λοιπὸν τὴν μέλλουσαν ζωήν !... Ἐκεῖ ἡ ἀτελεύτητος εὐτυχία!. , . . Μιχαήλ, σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ. . . .

Μαρία».

. . . . . .

Καὶ ἀφοῦ ἀνέγνωσεν ὁ Μιμῖκος τὴν τελευταίαν λέξιν *Μαρία*, ἀφῆκε τὴν κεφαλήν του νὰ πέσῃ εἰς τὸ στῆθός του, διότι ἡ συμπάθεια, ἡ συγκίνησις, τὸ πάθος κατέπνιξαν τὴν καρδίαν του καὶ κατέκλυσαν τὸν νοῦν του. Αἱ δυνάμεις τῷ ἔλειπον.

«Ἆ ! κόσμε, κόσμε, εἶπε καθ' ἑαυτὸν μετ' ὀλίγον, ὁπόσον ἀτελὴς εἶσαι ! διατί μᾶς φέρεις εἰς τοιοῦτον σημεῖον καὶ μᾶς ἐγκαταλείπεις ; Νοῦς καὶ καρδία ! δύναμις ἰσχυρὰ καὶ ἀπεριόριστος φαντασία ! Μᾶς δίδει τὴν πρώτην, μᾶς δωρεῖ τὴν δευτέραν καὶ μᾶς στέλλει εἶτα τὸν θάνατον διὰ νὰ μᾶς ἀφαιρέσῃ ἀμφότερα. Εἶναι λοιπὸν τοῦτο, *προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου* ; . . . Ἆ! ὄχι, δὲν πιστεύω ! Ἐκεῖ ἐπάνω, πέραν τοῦ κυανολεύκου ἐκείνου οὐρανοῦ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἄλλος τις κόσμος, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἐπιτρέπηται ἄλλη τις, ἔτι καλλιτέρα ζωή ! . . . . Θεός ! . . . . ἆ ! ναί, Θεὸς ὑπάρχει, ἄλλως τε, δὲν εἶναι δυνατόν, δὲν τὸ χωρεῖ ὁ νοῦς μου, νὰ δημιουργῇ τόσον ὡραῖα πράγματα, τόσας καλὰς καρδίας, νὰ μᾶς δίδῃ τοιαύτην φαντασίαν, τοιαύτας ἐλπίδας καὶ μετὰ ταῦτα νὰ μᾶς ῥίπτῃ ἀσπλάγχνως εἰς τὴν διάκρισιν τῆς ἀναισθήτου ὕλης . . . Ἆ ! ὄχι, ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ἄδικος, ὁ πατὴρ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐγκαταλείπῃ τὰ τέκνα του ! . . . . καὶ ἡ Μαίρη μ' ἀγαπᾷ διὰ τὴν ἄλλην ζωήν !... τί σύμπτωσις ! . . . ἤδη θ' ἀναγνώσκῃ τὴν ἐπιστολήν μου καὶ θὰ ἐννοήσῃ τὴν καρδίαν μου καὶ τὰς σκέψεις μου . . . . Καλλιτέρα ἀπάντησις δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ . . . . Ὁποία ἁρμονία ἰδεῶν ! ν' ἀνεγίνωσκέ τις τὰς ἐπιστολὰς ἀμφοτέρων μας ἀ-

ναντιρρήτως θὰ ἔλεγεν.ὅτι ὁ πλάστης ἔπλασε μίαν καρδίαν, ἕνα νοῦν, μίαν ὕπαρξιν, ἣν ἐδιχοτόμησε καὶ ἔθηκεν ἐνταῦθα διὰ τοὺς ἀνεξερευνήτους σκοποὺς του . . . . Ἄχ! ἔχω ἀνάγκην ἀέρος!» καὶ λαβὼν τὸν πῖλον ἐξῆλθεν εἰς ἐξοχικὸν περίπατον.

Ἡ δὲ Μαίρη μεταβᾶσα καὶ αὐτὴ εἰς τὸ δωμάτιόν της ἔθεσε τὸν σύρτην τῆς θύρας, ἵνα μὴ τὴν ἐνοχλήσῃ οὐδείς καὶ μετέφρασε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Μιμίκου ὡς ἑξῆς·

(Ἕπεται συνέχεια)

Ροῦς.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΥΑΓΑΠΗΜΕΝΗΣ ΜΟΥ ΑΝΕΨΙΑΣ ΕΡΑΤΟΥΣ Ε. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

Δύο καρδιὲς παντέρημες 'ζοῦσαν καὶ μαραμμένες,
γιατὶ 'ς τὸν κόσμο ἄκληρες ἔμειναν τόσους χρόνους·
ἡ Φύσις δὲν τοὺς ἔδωσε παιδὶ ἀπ' τὴν καρδιά τους,
κι' ἀπὸ καρδιᾶς ἀγάπησαν τῆς ἀδελφῆς τὴν κόρη·
μόνοι τους τὴν ἀνάθρεψαν ὀχτὼ χρονῶν ἡμέρες
— γιατὶ τῆς νύχτες ἔμενε μαζὺ μὲ τοὺς γονεῖούς της,—
κι' ἦταν ἡ μόνη τους χαρὰ 'ς τὸν κόσμο ἡ ΕΡΑΤΩ τους,
μόνη 'ς αὐτοὺς παρηγορὰ γιὰ τὰ γεραματά τους.
Μὰ ἡ πρώτη μοῖρα ἡ σκληρὴ 'βάσκανε τὴ χαρά τους,
κ' ἔκλωθε μακρυὰ κλωστὴ ποῦ ἔδειχνε τὸ δρόμο
τοῦ μισεμοῦ!!! ἡ δεύτερη τὴν μάζεψε 'ς τὰδράχτι
κι' ἡ ΕΡΑΤΩ μας ἔφυγε! 'πῆγε μακρὰ 'ς τὰ ξένα!
Δυόμισυ χρόνους ἔρημοι καὶ κακομοιριασμένοι,
'τρέχαμε σὰν κατάδικοι δεξιὰ ζερβὰ νὰ ἰδοῦμε
τὴν ΕΡΑΤΩ μας τὴ χρυσῆ τὴν «κόρη τῆς καρδιᾶς μας»,
ποῦταν λουλοῦδι τ' 'Απριλιοῦ καὶ τοῦ Μαγιοῦ κεράσι
γαροφαλίτσα ἁλίκη στολίδι τῆς ζωῆς μας:
Πηγαίναμε τὸ 'βλέπαμε τὸ 'γκαρδιακό μας τέκνο,
καὶ τὸ γλυκοφιλούσαμε σφιχτὰ 'ς τὴν ἀγκαλιά μας·
μὰ πάλι τὸ ἀφίναμε μὲ τοὺς γονεῖούς ἀντάμα
καὶ πίσω ἐγυρίζαμε μὲ τὴν καρδιὰ καϋμένη!

—

Μὰ ἦρθε δύστυχος καὶ βουρλισμένος χρόνος,
ἡμέρα μαύρη κι' ἄρραχλη, ὅπου ἡ ἐκκλησία
γιορτάζ' ('Ανάστασι κοινὴ) καὶ μᾶς μεράζει βάγια·
τότες ἐκεῖν' ἡ 'Ατροπος τρίτη κακούργα μοῖρα,
χυμάει μὲ τὸ ψαλίδι της καὶ ἔκοψε τὸ νῆμα
ποῦ ἡ ζωὴ τῆς ΕΡΑΤΩΣ ἐκρέμονταν σε δαῦτο,
καὶ τὴν ἐξάπλωσε νεκρὴ πανώρια κοπελούδα!!!
Μοῖρα ἀπάνθρωπη σκληρή! γιατὶ δὲν ἐλυπήθης
τέτοιο κορμὶ ἀγγελικὸ τέτοιο ἀθῷο πλάσμα;
μόν' τὸοπρωξες παράκαιρα δέκα χρονῶν 'ς τὸν τάφο!

—

'Στὸν πλάνο κόσμο ΕΡΑΤΩ μνημόσυνο σοῦ ψάλλω,
δίχως παπάδες καὶ κεριὰ κόλυβα καὶ λιβάνι·
ὅλα αὐτὰ εἶν' ἄσκοπα νὰ γίνωνται σὲ σένα,
γιατ' ἀπ' τὴ γῆς 'ξερρίζωσε ἕναν ἀνθὸν ὁ Πλάστης,
κι' ἐπρόσθεο' ἕναν ἄγγελον 'ς τοὺς οὐρανοὺς ἀπάνω.
Σοῦ γράφω στίχους κόρη μου μὲ τῆς καρδιᾶς τὴ γλῶσσα
ποῦ εἶν' ἁπλῆ, καὶ εὔκολα χτυπάει 'ς τὰ φυλλοκάρδια!
σὲ κάθε στίχο ἀπὸ καρδιᾶς βαθυὰ ἀναστενάζω,
καὶ κάθε γράμμα μελανὸ μὲ δάκρυα τὸ ραντίζω!
Κοιμήσου ΕΡΑΤΟΥΛΑ μου μέσα 'στὸ κρύο μνῆμα
καὶ μὴ φοβᾶσαι! μοναχὴ αἰώνια δὲ θᾶσαι,
«ὁ Μπράβος σου κι' ἡ Τσάτσα σου» θᾶρθουν νὰ σ' ἀντα-
[μώσουν

—

γιὰ νὰ σοῦ κάμουν συντροφιά! καὶ τότε πλιὰ μαζύ σου
ἀχώριστοι θὰ εἴμαστε κι' οἱ τρεῖς ἀγκαλιασμένοι!!!

Τὸ ἔγραψα 'ς τὴν 'Αθήνα 'ς τὰ μέσα τ' 'Απρίλι 1893.

Ἰω. Μπράβος ἀθηναῖος.

ΤΑ ΧΕΙΛΗ ΤΗΣ.

Τὰ χείλη σου, φιλτάτη μου, εἶνσι κοράλλι' ἀγνότης
Ὡς ἔρωτες πολυτερπεῖς, οὓς δρέπει ἡ νεότης.
Ὁπόταν δὲ θὰ σμίξουνε μὲ τὰ ὠχρὰ δικά μου
Θὰ φύγῃ ὁ τάλας στεναγμὸς ποῦ θλίβει τὴν καρδιά μου.

Kyr-Kos

ΕΙΣ ΠΑΡΘΕΝΟΝ ΑΦΑΤΟΥ ΚΑΛΛΟΝΗΣ

Ἤσο ὡς αἴγλη γλυκεῖα, φαιδρᾶς, μειδιώσης πρωΐας
Θυμήρης ὅτ' ἐπλανᾶσο ἐντὸς κήπων τερπνῶν.
Καλλίχροα ἄνθη κ' εὐώδη κύκλῳ σου ἔθαλλον, φίλη,
Ἥδεν αἰμύλη, ᾖσμα θεῖον, ἀβρὰ ἀηδών!
Ποῖον πλὴν ἄνθος καλλίχρουν τὴν εὔχροιάν σου ὑπερβαίνει;
Ἀηδὼν ποία λιγεῖα κηλεῖ ἥδιον σοῦ;...
Ὦ, ναί· ὡραίων ἀνθέων ἡ ὄψις σου χρῶμα ἀνθίζει
Καὶ θέλγει ἀῤῥήτως ἡ θεία, λαμπρά σοῦ αὐδή!

Αα. Γ. Γιακουμιδης

ΑΞΙΩΜΑΤΑ

—Αἱ ἐντυπώσεις τῆς νεότητος διατηροῦνται καὶ ἐν τῷ γήρατι.
—Ἡ αἰδὼ φέρει τὸ ἐρύθημα, ὅπερ εἶναι τὸ χρῶμα τῆς ἀρετῆς.
—Ἡ σεμνότης συνάδει τῇ νεότητι καὶ τῷ γυναικείῳ φύλῳ.
—Ὁ ἀπομακρυνόμενος τῶν γονέων του, ἐγκαταλιμπάνεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.
—Ἡ καλὴ φήμη τοῦ πατρὸς, εἶναι ἡ καλλιτέρα κληρονομία διὸ τὰ τέκνα του.
—Φείδεσθε τῶν δακρύων τῶν τέκνων σας, ἵνα τὰ ῥάνωσι ἐπὶ τῶν τάφων σας.
—Αἱ καλαὶ λέξεις δὲν ἀγοράζονται, ἀλλὰ κερδαίνουσι φίλους.
—Ἵνα καλῶς ζῇ τις ἐν τῷ κόσμῳ, δέον νὰ προσποιῆται τὸν εὐήθη καὶ νὰ ἦναι πονηρός.
—Στάθμιζε τὰς λέξεις σου συμφώνως μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ μεθ' οὗ ἀναστρέφεσαι.
—Αἱ σπάνιαι ἐπισκέψεις ῥωννύουσι τὴν φιλίαν.
—Συναναστρέφου τὰ ἄτομα τῆς τάξεως καὶ τῶν φρονημάτων σου.
—Τὸ ἔλαιον δὲν μιγνύεται μὲ τὸ ὕδωρ, οὔτε τὸ ὄξος μὲ τὸ γάλα.
Ἐν ταῖς συναναστροφαῖς, ἀπόφευγε τοὺς μεγάλους, ὑπέμεινον τοὺς μικροὺς, καὶ σεμνύνου μετὰ τῶν ὁμοίων σου.
—Νὰ διάγῃς μετὰ τοῦ φίλου σου, ὡσεὶ νὰ ἐπρόκειτο νὰ γείνῃ ἐχθρός σου,καὶ μετὰ τοῦ ἐχθροῦ σου,ὡσεὶ νὰ ἐπρόκειτο νὰ γείνῃ φίλος σου.
—Ἐν ταῖς κακαῖς συναναστροφαῖς τὰ πλεονεκτήματα διαφθείρονται. Τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ ἀπόλλυσι τὴν γλυκύτητά του ἀναμιγνυόμενον πρὸς τὸ θαλάσσιον.

Λύγξ

ΠΡΟΣΕΧΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Τοῦ εὐνοήσαντος καὶ πάλιν διὰ τῆς συνεργασίας του τὴν «Φύσιν»,ἐκ τῶν πρώτων δ' αὐτῆς συντακτῶν κ.**Δημ. Ι. Καλογεροπούλου** (*Δίκ*), θέλομεν δημοσιεύσει προσεχῶς ἐντυπώσεις περὶ Κ)πόλεως καὶ Σμύρνης ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ταξειδίου τῆς Φιλαρμονικῆς, ὡς καὶ παρατηρήσεις τοῦ ἰδίου, λίαν ἐνδιαφερούσας, περὶ τῶν παρ' ἡμῖν λογίων καὶ τῶν ἐν τῷ «Ἄστει» δημοσιευομένων συνεντεύξεων.

ΔΕΝ Σ' ΑΓΑΠΩ!

Τῇ φίλῃ Ρ. Π.

Δὲν σ' ἀγαπῶ! εἶναι ἀληθῶς μικρὸν ν' ἀγαπᾶται
ψυχή, ἣν μόνη ἔστεψε τοῦ βίου ἡ πρωΐα·
μὲ ἔρωτα ἐπίγειον δὲν πρέπει νὰ τιμᾶται
Ἀγγέλου ὀπτασία . . . .

—

Δὲν σ' ἀγαπῶ! πλὴν διατί μὲ ᾖσμα συμπαθείας
νὰ ψάλλω θέλω πάντοτε τῆς τρυφερᾶς ψυχῆς σου
τὸν στεναγμόν; ὦ! διατί μεστὸς μελαγχολίας
νὰ βλέπω τὴν μορφήν σου; . . .

—

Δὲν σ' ἀγαπῶ! τοῦ ἔρωτος τὸ τόξον νὰ τανύσω
πρός τί; σὲ μόνον Ἄγγελος νὰ ἀγαπήσῃ πρέπει.
Ποτὲ παρθένου καλλονήν, ποτὲ δὲν θὰ ὑμνήσω,
ἣν θεία κρύπτει σκέπη. . . .

—

Δὲν σ' ἀγαπῶ! τοῦ ἔρωτος κἂν σὲ κοσμήσῃ στέμμα,
θέλω τὸ θραύσ'· οἱ Ἄγγελοι ποτὲ χαμαὶ δὲν νεύσουν.
Τὴν κόρην, ἣν τῆς χαρανγῆς ἐπικοσμεῖ τὸ βλέμμα,
μὲ φρίκην τὴν λατρεύουν.....

Α. Ι. Αν.

ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ

Ἐπὶ τῇ ἀφίξει τῆς Σάρας Βερνάρ.

(Ἐκτὸς τοῦ θεάτρου).

Πρὸ τοῦ ξενοδοχείου τῆς Μ. Βρεττανίας,ἔνθα πολὺς κόσμος ἀναμένει νὰ τὴν ἴδῃ·

— Καλέ, τί θέλουν αὐτοὶ ἐδῶ; ἐρωτᾷ εἷς ἁμαξηλάτης.

— Νὰ 'δοῦνε τὴ Σάρα καὶ τὴ Μάρα, ἀπαντᾷ ἕτερος.

—

— Εἶδες τὴ Σάρα; ἐρωτᾷ εἷς Κύριος φίλον του τινά.

— Εἶδον μόνον τὸ μικρὸ δακτυλάκι της, τῷ ἀπαντᾷ οὗτος.

— Ποῦ καὶ πῶς; ὑπέλαβεν ὁ πρῶτος περιέργως.

— Νά, εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ὅταν ἔδιδεν εἰς τὸν παπαγάλλο της φουντούκια. Μόνον αὐτὸ ἐπρόφθασα νὰ ἴδω.

—

Ἡ Σάρα Βερνὰρ τέσσαρας ἡμέρας διαμείνασα ἐν Ἀθήναις οὐδαμοῦ ἐφάνη εἰς τὰς ὁδούς, καὶ διατί;

— Διὰ νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν μόνον εἰς τὸ θέατρον, εἶπέ τις πάνυ εὐφυῶς.

— Ἡ μᾶλλον διὰ νὰ μᾶς ἀπολαύσῃ αὐτή, ὑπέλαβεν ἕτερος, μὲ 22 δραχμάς.

—

Διατί τοιαύτη ὑπερτίμησις εἰς τὰ θεωρεῖα; ἔλεγε Κυρία τις. Δὲν ἀνέγνωσε τὰς ἐφημερίδας μας ἡ Σάρα, νὰ ἴδῃ ἂν ἔχωμεν τώρα νὰ δώσωμεν 100 καὶ 160 δραχμὰς διὰ μίαν παράστασιν;

— Ἴσα, ἴσα, τὰς ἐφημερίδας ἀνέγνωσε καὶ ἀφοῦ εἶδε ὅτι δι' αὐτὴν θὰ ἐδίδομεν τὸ πᾶν·

— Profitons de l'occasion! τῆς εἶπεν ὁ ταμίας της, et soyons philhellènes!

—

Ἄκρον ἄωτον ρεκλάμας, ἐπιτηδεία ἀφαίμαξις τῶν βαλαντίων, καὶ ἀληθὴς τρέλλα ὑπῆρξεν ἡ ἐξ Ἀθηνῶν διάβασις τῆς ἐξόχου (;) καλλιτέχνιδος, ἔλεγέ τις κριτικός.

Αἱ ψευδεῖς καὶ ὑπερβολικαὶ δημοσιεύσεις, αἱ ἐν τῷ νεκροταφείῳ δεήσεις, ἡ νυκτερινὴ ἐπίσκεψις τῆς Ἀκροπόλεως, ἡ ἀποφυγὴ τῆς ἐμφανίσεώς της εἰς τὸ κοινόν, αἱ διαθρυλληθεῖσαι περίφημοι ἰδιοτροπίαι της,τὰ ἀνήκουστα ταξειδιά της, ἡ μετάβασις εἰς Ἐλευσῖνα,ἡ καταπληκτικὴ ὑπερτίμησις τῶν θέσεων τοῦ θεάτρου καὶ . . . καὶ . . . καὶ, τὴν κατέστησαν τὸ ζήτημα τῆς ἡμέρας, ἀντικείμενον λατρείας καὶ φάσμα ἐπιζήτητον! ἡμᾶς δὲ, ἐπιλήσμονας ἑαυτῶν!

Μεταξὺ δύο κριτικῶν.

— Πῶς σοῦ ἐφάνη ἡ Σάρα, Ἀριστείδη;

— Πολὺ καλή, ἐπιτηδεία, τεχνήτρια, ρεκλαμαδόρα, φιλοχρήματος, φιλόδοξος, ὑπερήφανος, ἰδιότροπος,ἀκούραστος, πονηρὰ, ἐγωίστρια, θηριοδαμάστρια....

— Στάσου, στάσου, ἀδελφὲ, αὐτὰ τὰ ἠξεύρομεν, δηλαδὴ πῶς σοῦ ἐφάνη, νέα, ἢ ἡλικιωμένη;

— Ἡλικιωμένη ἕως 50 ἐτῶν.

— Ὡραία ἢ ἄσχημος;

— Α! ἄσχημος!

— Ὑψηλὴ ἢ κοντή;

— Μὰ, μᾶλλον ὑψηλή.

— Συμπαθὴς ἢ ἀντιπαθής;

— Μὰ, εἰς ἐμὲ ... ἀντιπαθής.

— Ἔ,φίλε μου, μία γυνὴ ἡλικιωμένη, δυσειδὴς, ὑψηλοῦ ἀναστήματος καὶ ἀντιπαθὴς, νὰ σύρῃ ὑπὲρ αὐτῆς τὴν κοινὴν γνώμην, εἶναι δαιμονία!

— Συμφωνῶ, ἀφοῦ δὲν εἶναι ἄγγελος, εἶναι δαίμων!

—

Ἐν τῷ θηριοτροφείῳ τοῦ Μοντενέγρου.

— Ποία εἶναι Γιάννη,αὐτὴ ἡ κυρία,ποῦ τὴν ἀγριοκυτάζουν ὅλα τὰ θηρία;

— Α! εἶναι, ἡ Σάρα Βερνάρ.

— Καὶ τί κάμνει ἐδῶ αὐτή;

— Κάμνει μάθημα στὰ θηρία νὰ παριστάνουν δράματα.

—

Αἱ πλεῖσται τῶν ἐφημερίδων, μὴ ἀρκεσθεῖσαι εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς ὑποκριτικῆς τέχνης τῆς δραματικῆς καλλιτέχνιδος, ὑπερέβησαν τὰ ὅρια καὶ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς καλλονῆς καὶ παρέστησαν αὐτὴν εὐειδῆ, κομψὴν, χαριτόβρυτον, μελαγχρινὴν γαλάτιδα, γλαυκώπιδα, γλυκύμολπον καὶ, καὶ, καὶ, ὥστε παρακινηθέντες οἱ μὴ δυνάμενοι διὰ τοῦ χρήματος νὰ τὴν ἴδωσιν εἰς τὸ θέατρον μετέβησαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον,ἔνθα διέμενεν, ἵνα θαυμάσωσι τὸ ἀξιοπερίεργον κατ' αὐτὰς τοῦτο πλάσμα, ὅτε θὰ ἐξήρχετο τὸ ἑσπέρας. Πλὴν πᾶσαι αἱ ἐλπίδες καὶ αἱ ἐκ τοῦ τύπου ἐντυπώσεις των φαίνεται διεψεύσθησαν, διότι μόλις ἡ Σάρα ἐξῆλθε, πάντες ἀπεχώρησαν μορφάζοντες.

Οἱ δὲ ἀγυιόπαιδες, ἡ ἀλάθητος, κατὰ τὸν Βίκτωρα Οὐγγώ, κοινὴ γνώμη, ἐξερράγησαν εἰς ἀλλοκότους κραυγὰς φεύγοντες.

— Ἄου! ἄου! ἄου!

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

208. Αἴνιγμα

Μὲ συνδράμεις μὲ διαβάζεις
Σοῦ ἀρέσκω, μὲ θαυμάζεις
Ἂν τῆς κάρας μὲ στερήσῃς
Κι' εἰς δύω ἴσα μὲ χωρίσῃς
Θῆλυ ζῶον θαῦρης πρῶτα
Ὡς γιὰ τ' ἄλλο τ' ἄνθη 'ρώτα.

209. Αἴνιγμα

Ποιητὴς εἶμ' ἀρεστὸς
Τῆς Ἑλλάδος δὲ βλαστὸς
Ρίψε, φίλε, τ' ἀρχικόν μου
Χώρισε τ' ὑπόλοιπόν μου
Κι' ἄρνησεν θᾶχης εὐθὺς
Κι' ἄλλο τι πῶχει' ὁ καθεὶς.
Ἵνα λύτα, σ' εὐκολύνω,
Ἂν γνωρίζῃς γαλλικὰ
Πρόφερέ με καὶ θὰ γίνω
Ζῶον τί ἀπ' τὰ κακά.

Σημ. Ὁ πρῶτος λύτης τριῶν ἐκ τῶν ἀνωτέρω αἰνιγμάτων θὴ λάβῃ δωρεὰν τὴν Σωσάννα Ραμώ.

Mister Manole

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

Ἡ συγκράτησις σανίδος διὰ τῆς ἐφημερίδος.

Τὸ ἀκόλουθον πείραμα ἐρείδεται ἐπὶ τῆς συμπιέσεως τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ ἐκτελεῖται ὡς ἀκολούθως.

Λάβετε σανίδα λεπτὴν πάχους 5 ἕως 6 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου, πλάτους ἕως 25 ἑκατοστομέτρων καὶ μήκους 60 περίπου ἑκατοστῶν. Θέσατε τὴν σανίδα ἐπὶ τῆς ἄκρας τραπέζης, ἐξέχουσαν κατὰ τὸ ἥμισυ, ὥστε μόλις νὰ συγκρατῆται ἐπ' αὐτῆς. Εἶνε φανερὸν, ὅτι ἡ παραμικρὰ πίεσις ἐπ' αὐτῆς θὰ τὴν ἀνατρέψῃ καὶ καταρρίψῃ. Ἀλλ' ἐπὶ τῆς οὕτω τεθειμένης σανίδος ἁπλώσατε καλῶς μέγα τεμάχιον χάρτου, ἓν φύλλον μεγαλοσχήμου ἐφημερίδος.

Ἐὰν τώρα ἐπιχειρήσητε νὰ κτυπήσητε ἰσχυρῶς διὰ τοῦ γρόνθου σας ἐπὶ τοῦ ἐξέχοντος μέρους τῆς σανίδος, θέλετε ἰδεῖ μετ' ἐκπλήξεως ὅτι ἡ σανὶς ἀνθίσταται εἰς τὸ κτύπημα, ὡς ἐὰν ἦτο καρφωμένη καὶ ἀσάλευτος ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἐὰν δὲ κτυπήσητε δυνατώτερα, δύναται νὰ πονέσῃ ἡ χεὶρ σας, νὰ θραυσθῇ ἴσως εἰς τεμάχια ἡ σανίς, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐκτιναχθῇ ἐκεῖθεν ὁ συγκρατῶν αὐτὴν χάρτης. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐρείδεται ἐπὶ τῆς ἀποτόμου συμπιέσεως τοῦ ἀέρος, ἥτις ἐπικρατεῖ ἄνωθεν ἐφ' ὅλης τῆς ἐπιφανείας τοῦ χάρτου.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΦΥΣΕΩΣ,,

Α. Δ. Κ. *Λευκωσίαν*. Ἐπιστολὴ μετὰ διατριβῆς σας ἐλήφθη Ἔχει καλῶς, ἀναμένομεν ὡς γράφετε.—Γ. Α. Α. *Βραΐλα*. Εὐχαριστοῦμεν πολὺ καὶ ἐλπίζομεν νὰ δικαιώσητε προσδοκίας μας.—Κ. Β. *Θεσσαλονίκην*. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη, ταχυδρομικῶς ἐκτενῶς γράφομεν.—*Κορυδαλῷ*. Ἐνταῦθα. Ποιημάτιον ἐλήφθη.—Μ. Μ. *Σύρον*. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ συγχαρητήριά σας. Προσπαθοῦμεν πάντοτε νὰ ἐπιφέρωμεν βελτιώσεις.—Κ. Δ. *Κων)πολιν*. Συνδρομηταὶ ἐνεγράφησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Διπλοῦν δρᾶμα ἐξακολουθήσει ἀκόμη ἐπ' ἀρκετόν.—Ν. Π. *Ἀργοστόλιον*. Ζητούμενα φύλλα σᾶς ἀπεστείλαμεν. Ἔχει καλῶς. Διατὶ ὅμως διακόπτετε συνέχειαν;—Κ. Β. Δ. *Πάτρας*. Αἰνίγματα ἔλυσεν ἄλλος πρότερον. Ἐν τούτοις στείλατε δρ. μίαν καὶ θὰ λάβητε βιβλίον.—Γ.Χ. *Νίγδην*. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Φύλλον ἀπεστάλη. Εὐχαριστοῦμεν δι' ἐνεργείας σας. Ἀναμένομεν νεωτέραν σας.—Μ. Κ. *Φάρσαλα*. Φύλλον ἀπεστάλη.—Π. Η. Σ. *Πάτρας*. Ἐπιστολὴ μετὰ συνδρομῆς καὶ ποιηματίου ἐλήφθησαν. Ἡσυχεῖτε. Εὐχαριστοῦμεν. Ἀπόδειξις ἀπεστάλη ἐντὸς πρώτου φύλλου. — Γ. Τ. *Σύρον*. Ἐλήφθησαν. Ἡσυχεῖτε. — Γ. Α. Π. *Σύρον*. Συνεστημένη ἐλήφθη. Ἔχει καλῶς. Συνδρομηταὶ ἐνεγράφησαν. Εὐχαριστοῦμεν. — Ν. Δ. Ν. *Βόλον*. Συνεστημένη ἐλήφθη. Συμμορφούμεθα πρὸς γραφόμενά σας. Εὐχαριστοῦμεν. — Κ. Δ. Φ. *Ἀλεξάνδρειαν*. Συνδρομή σας ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν πολὺ Ἀπόδειξιν λαμβάνετε ἐν παρόντι φύλλῳ.—Π. Π. *Βαρώσια Κύπρου*. Συνεστημένη ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν. Ταχυδρομικῶς καθέκαστα εἰς ἀπάντησιν ζητουμένων πληροφοριῶν.—Η. Κ. *Σύρον*. Ἐπιστολὴ καὶ χρήματα ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν.—Ν. Λ. *Μάκρην*. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν. Ἔχει καλῶς.

Η ΦΥΣΙΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν	φρ. χρ.	12
Διὰ τὸ ἐσωτερικὸν	δρ.	8
Ἑξάμηνος ἐξωτ.	φρ. χρ.	7
» ἐσωτ.	δρ.	5

Πώλησις κατὰ φύλλα ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Φύσεως», τοῖς πρακτορείοις καὶ τοῖς ἀνδήροις.

Ἕκαστον φύλλον . . . . . **λεπ. 15.**
Προηγούμενα φύλλα . . . . . **λεπ. 20.**
Τόμοι τῶν 3 προηγουμένων ἐτῶν ἕκαστος.
Διὰ τὸ ἐσωτερικὸν, χρυσόδετοι δρ. 10.
ἁπλοῖ δρ. 8.
Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν, χρυσόδετοι φρ. 14.
ἁπλοῖ φρ. 12.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται ἀπὸ πρώτης ἑκάστου ἔτους καὶ ἑκάστου μηνός.

Αἱ συνδρομαὶ προπληρόνονται.

Διεύθυνσις

Ὁδὸς Νίκης ἀρ. 2 καὶ ὁδὸς Κυνοσάργους ἀρ. 36.

ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

Ἀγοράζονται εἰς καλλίστας τιμὰς παλαιὰ γραμματόσημα μεταχειρισμένα, ἐπιστολαὶ παλαιαὶ καὶ ἐπιστολικὰ δελτάρια τῆς Ἑλλάδος καὶ ἄλλων ἐπικρατειῶν. Ἐπίσης ἀγοράζονται νομίσματα καὶ ἀρχαιότητες παρὰ τοῦ κ.

A. WEISZ

Budapest (Hongrie) Vaczi-Kôrut 4

OCULAIRE VINOT

S'adaptant à toutes les lunettes, pour l'observation des astres, ne renversant pas les objets, susceptible de différentes puissances à volonté. Prix, 16 francs.

Lunette munie de cet oculaire.

Prix, 40 francs.

Avec cette lunette, on peut voir l'anneau de Saturne.

J. VINOT, RI DE COUAHROS RPN,

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

ΦΙΛΟΚΑΛΟΣ ΠΗΝΕΛΟΠΗ

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΡΓΟΧΕΙΡΩΝ

ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ ΔΙ' ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΑ

Διευθυντὴς καὶ ἐκδότης

Ἀ. Ἀλεξιάδης

Συνδρομὴ ἐτησία, Ἀθηνῶν δραχμὰς 8, Ἐπαρχιῶν δραχμὰς 9, Ἐξωτερικοῦ φρ. χρυσᾶ 10.

(Γραφεῖα ἔναντι «Νέου Θεάτρου ἀριθ. 11 ἐν Ἀθήναις).

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ.